

Uporaba Biblije u kršćanskom savjetovanju

Mario Kushner

Teološka biblijska akademija, Krapina
mkushner@tba.hr

UDK:22.364.28:253

Stručni članak

Primljeno: 8, 2010.

Prihvaćeno: 10, 2010.

Sažetak

Ne ograničavajući se samo na službeno savjetovanje, nego uključujući i izgrađujuće odnose među vjernicima, članak poziva na isključivu predanost dostatnosti Svetoga pisma u savjetovanju. Nakon općenite procjene korisnosti psihologije, članak donosi dva teološka razloga - nadahnuće Biblije i poslušnost kao srž evanđelja, te predlaže dva vida praktične primjene - privatno poučavanje od strane crkvenog vodstva i međusobnu izgradnju vjernikâ.

Uvod

Pojam "savjetovanje" u ovom članku nije ograničen samo na službene sastanke između savjetnika i savjetovane osobe s ciljem rješavanja određenog problema u životu savjetovane osobe, nego obuhvaća bilo koje utjecanje na razumijevanje, stavove i ponašanje jednog vjernika od strane drugog vjernika. Od redovitog dušobrižničkog posjeta starješine ili pastora, do spontanog i ležernog druženja uz topli ili hladni napitak, "savjetovanje" se odvija uvijek kada se upustimo u razgovor. Ono nipošto nije jednosmjernan čin, jer se uloge davatelja i primatelja savjeta neprestano izmjenjuju tijekom interakcije dviju osobâ.

Razlog za to je jednostavan - čovjek je ovisno biće. Savršenstvo proizašlo iz činjenice da je stvoren od strane savršenog Boga, i to na Njegovu sliku, nije isključivalo ovisnost. Dapače, ono ga je podrazumijevalo, jer savršeno biće svoje savršenstvo pokazuje podređenošću Onome koji je sve stvorio i koji održava sve stvoreno. Drugim riječima, dok je ovisio o Bogu, čovjek je bio savršen. Jay Adams slikovito to objašnjava:

Od samog početka ljudska promjena ovisila je o savjetovanju. Čovjek je stvoren kao biće čije postojanje proizlazi od Stvoritelja i ovisi o Stvoritelju kojeg

mora priznati kao takvog i od kojeg mora primati mudrost i znanje kroz objavu. Svrha i smisao njegovog života, kao i samo njegovo postojanje, proizlazi i ovisi o Njemu. Ništa od navedenog on ne nalazi u sebi. Čovjek nije samostalno biće.

‘U početku bijaše Riječ’ (Iv 1,1) već sve pojašnjava. Čovjek je trebao Božju riječ od samoga početka - *čak i prije pada u grijeh*. Božja riječ objave bila je neophodna da čovjek razumije Boga, stvorenje, samoga sebe, ispravne odnose prema drugima, svoje mjesto i djelovanje u stvorenom te svoja ograničenja (2002:15).

Prema tome, ovisnost o savjetu urođena je ljudskoj naravi. U slučaju susreta dviju osoba u istoj prostoriji, doći će do savjetovanja. U to nema sumnje. Jedino je upitno tko će koga savjetovati u kojem danom trenutku. U kršćanstvu, takva interakcija naziva se raznim imenima: savjetovanje, učenje, dušobrižništvo, izgrađivanje, ohrabrivanje i sl.

Pokušaj čovjekovog osamostaljenja (pobunom protiv zabrane jedenja ploda stabla spoznaje dobra i zla u Edenskom vrtu), narušio je njegovo savršenstvo, te je produbio potrebu za savjetovanjem. Želeći uspostaviti svoju autonomiju, čovjek je još više potvrdio njenu nemogućnost. Jay Adams (2002:15) piše:

Čovjek je stvoren kao ovisno biće. Svaki pokušaj da ga se preobliči u samostalno biće ne samo da predstavlja pobunu protiv Stvoritelja, nego je osuđeno na propast... Upravo ova osnovna pobuna, tj. mišljenje da možemo sami, jest uzrok i povod tolike potrebe za savjetovanjem.

Odvojen od božanskog savjeta, čovjek je zbunjen, uplašen, arogantan prema onome koji ga je sačinio od praha zemaljskog i u njega udahnuo život, sebičan i nerazuman (Post 3). Činjenica da nije jedini takav, nego je okružen mnoštvom jednako iskvarenih ljudi, te činjenica da je ovaj svijet u vlasti sotone, nimalo nisu utješne. Naprotiv, iznimno su zabrinjavajuće. Ponovo, Adamsove riječi pogađaju u središte mete:

Kroz cijelu ljudsku povijest Božji i bezbožni savjet uvijek su bili nazočni i natječu se da ih čovjek prihvati. Povijest pojedinaca, obitelji, pa čak i naroda iznicala je ovisno o tome koje su od ova dva savjeta slijedili. Nema trećeg savjeta, kao što to [prvi] psalam jasno prikazuje. Nema savjeta koji je izričito ‘čovjekov’. Ako čovjek odbije Božji savjet, koji god savjet slijedio umjesto tog, bit će to Sotonin savjet. Čovjek je stvoren da slijedi savjet drugih; on će to i činiti. On ne može zbaciti svoju ovisnost sa sebe; svjesno ili nesvjesno, on uvijek ovisi o Sotoni ili o Bogu (Adams, 2002:19).

Upravo zato, savjetovanju je potrebno pristupiti na ispravan način. Glavna misao ovoga članka ističe da savjetovanje može biti obavljeno na ispravan način, te da može donijeti pravu korist savjetovanoj osobi, jedino ako se u njemu opsežno i temeljito koristi Biblija.

Čiji savjet?

Pretpostavka da je suvremeno evanđeosko kršćanstvo¹ žestoki pobornik upravo takvog savjetovanja bila bi, nažalost, pogrešna. Naprotiv, pod utjecajem liberalne teologije, kršćanstvo je u zadnje vrijeme krenulo u suprotnom smjeru. Savjetovanje se smatra nečim što treba prepustiti tzv. "stručnjacima". Ova ideja ne bi bila toliko pogrešna, da se pod "stručnjacima" ne misli na bezbožne liječnike - psihologe i psihijatre. John MacArthur (2009:7) ovako je procijenio stanje današnjeg kršćanstva:

Uobičajeno je u evanđeoskoj crkvi danas da ljudi usmeno priznaju da je Biblija (Božja Riječ) konačni autoritet i za ono što vjeruju i za način života. Ipak, u stvarnosti, jasna veza između tog javnog priznanja i osobnog ponašanja je rijetka.

Tvrdnja da je Pismo istinito i potpuno, trebala bi spriječiti evanđeoske kršćane u okretanju drugim izvorima za uspostavljanje mišljenja i života. Ipak, mnogi čine upravo to. U kozmologiji, na primjer, izravno tumačenje Postanka 1-2 često se odbacuje na temelju suvremenih teorija evolucije. U apologetici često filozofija i ljudski razum imaju prednost pred Pismom. A u crkvenom rastu, demografska istraživanja, marketinške tehnike, i teologija usredotočena na čovjeka, zajedno s razvodnjanim evanđeljem, zaobilaze jasnu biblijsku istinu.

Ovom popisu može se dodati i tema moralnosti i etike. Umjesto okretanja k Bibliji, mnogi kršćani gledaju na psihologiju i sociologiju za ponuđena rješenja osobnih potreba i društvenih tegoba.²

Temeljni problem ovakvog pristupa proizlazi iz osnovnih pretpostavki tih znanstvenih grana. Primjerice, medicina se kao znanost uvelike temelji na ateističkim i humanističkim načelima, od kojih izdvajamo: 1) Bog ne postoji, 2) čovjek je moralno neutralan, pa čak i u osnovi dobar, 3) rješenje naših problema nalazi se u nama samima, 4) ljudska psiha nema veze s duhovnim područjem, 5) čovjek nije odgovoran za svoje probleme i postupke, i 6) Biblija i Duh Sveti nisu dostatni za rješavanje ljudskih problema. Ova temeljna vjerovanja, neminovno će određivati pristup i metode u savjetovanju. Osim toga, "otac suvremene psihologije - Sigmund Freud, psihologiju je utemeljio kao zamjenu za religiju" (MacArthur et al, 1994:8).

Prema Bibliji, iskazivanje povjerenja takvim savjetnicima vodi u propast, dok izbjegavanje takvih savjetnika i njihovih savjeta donosi razne blagoslove. Prvi

- 1 Naziv obuhvaća sve kršćane koji svoju vjeru i praksu temelje na evanđelju i pripadaju različitim crkvama.
- 2 U navođenju djela izdanih izvorno na engleskom jeziku koja nisu prevedena na hrvatski jezik, prijevod navoda je djelo autora članka.

Psalam to potvrđuje:

Blago čovjeku koji ne slijedi savjeta opakih, ne staje na putu grešničkom i ne sjeda u zbor podrugljivaca, već uživa u Zakonu Jahvinu, o Zakonu njegovu misli dan i noć (Ps 1,1-2, KS).³

Sročena u obliku poezije, pouka ovih stihova je jednostavna, a opet duboka. Savjet grešnikâ ne donosi blagoslov. Koliko god zvučali mudro, "znanstvenici" i "stručnjaci" ovoga svijeta, prema Bibliji, nisu ništa drugo nego bezumnici⁴ (usp. 1 Kor 1,19-20). Jedini pravi blagoslov nalazi se u Božjoj objavi kroz Sveto pismo.

Savjet bezbožnikâ

Suprotno biblijskom učenju⁵, suvremena psihologija poručuje savjetovanim osobama da su oni žrtve (odgoja, okolnosti, društva ili nečeg drugog). Kao što se može i očekivati od sustava koji je stvorio čovjek (s obzirom na prve reakcije Adama i Eve nakon što ih je Bog suočio s njihovim grijehom⁶), savjetovanje odvojeno od Biblije nastoji prebaciti odgovornost sa savjetovane osobe na bilo koga ili bilo što drugo. Osim toga, takvo savjetovanje ne sadrži riječ "grieh" u svojem rječniku, nego ju je zamijenila riječ "bolest" (usp. Adams, 1970:1-19).

Ovaj trend zamjenjivanja biblijskog savjetnika za psihologa ili psihijatra u evandeoskom kršćanstvu možemo nazvati kapitulacijom ili kompromisom. U osnovi, radi se o prihvaćanju laži koja tvrdi da Božja riječ nije prikladna i/ili dostatna. Takvo ponašanje ima mnoge štetne posljedice, čija opsežna obrada trenutno nije moguća, zbog ograničenosti prostora. Ipak, neke općenite istine je moguće istaknuti. Prvo, Božji narod uvijek je patio kada je napustio Božju riječ (često u obliku progonstva i/ili potlačenosti), a vjernost saveznoj knjizi označava-

- 3 U navođenju biblijskih odlomaka koristiti će se sljedeće kratice: Jeruzalemska Biblija u izdanju Kršćanske sadašnjosti (KS) i Šarićev prijevod Biblije u izdanju Hrvatskog biblijskog društva (HBD).
- 4 Biblija često ovaj izraz koristi ne za ljude kojima nedostaje obrazovanja ili inteligencije, nego za one koji ne priznaju Božje postojanje i njegovu vlast, a prava mudrost počinje strahom Gospodnjim (usp. Izr 1,7; 3,5-7; 9,10; Ps 14,1).
- 5 Biblija čovjeka naziva pobunjenikom, neprijateljem Božjim, grešnikom, prijestupnikom, itd. Svi ovi pojmovi podrazumijevaju osobnu odgovornost pojedinaca.
- 6 Adam je prebacio krivnju prvo na Boga: "Žena koju si [ti] stavio uza me...", zatim na Evu: "... ona mi je dala pa sam jeo" (Post 3,12). Na jednak način, Eva je svoju krivnju prebacila na zmiju: "Zmija me prevarila pa sam jela" (r. 13b). Suprotno njihovom ponašanju, a i metodama suvremene psihologije, Bog poziva na preuzimanje odgovornosti za vlastite postupke dok oslovljava Adama riječima: "Ti si, dakle, jeo sa stabla s kojega sam ti zabranio jesti?" (r. 11), a Evu je upitao: "Što si [ti] to učinila?" (r. 13a).

la je razdoblje blagoslova i blagostanja. Drugo, nijekanje dostatnosti Biblije za rješavanje svakodnevnih problema, u konačnici vodi do preispitivanja dostatnosti Božje riječi (evanđelja) za rješavanje čovjekovog najvećeg problema - odvojenja od Boga uzrokovanog grijehom.

Opasnost ovog trenda nalazi se u njegovoj suptilnosti. Kao i bilo koji drugi sotonin pokušaj infiltracije u Crkvu, ovaj također dolazi kroz stražnja vrata. Zagovornici uporabe psihologije u kršćanskom savjetovanju, svoj stav ne predstavljaju (vjerojatno niti vide) kao otvoreno protivan Bogu i Pismu. Mnogi od njih imaju dobre namjere, ali su zavarani. Ipak, Bibliji ne nedostaju upozorenja o takvim pokušajima. Komentirajući Kol 2,6-8⁷ Lane i Tripp (2008:19-20) pišu:

Pavao se brine da si ne dozvolimo biti 'uhvaćeni kroz ispraznu i prijekarnu filozofiju'. Grčka riječ prevedena sa 'zarobljeni' zapravo je bliže značenju 'oteti'. Pavlova poanta je da možemo biti oteti od strane neistine kada to najmanje očekujemo. On nas potiče da živimo s očima otvorenima za kulturološke utjecaje koji pokušavaju zadobiti našu privrženost kada zapravo ne obraćamo pažnju. Ne dajte se zavarati! Nemojte misliti da se Pavlov savjet odnosi jedino na velike odluke i glavne doktrine. U malenim životnim trenucima se bitke gube ili pobjeđuju.

[...]

Kako smo tako lako zarobljeni? Pavao nam govori da nas zarobljavaju isprazne i varljive dijagnoze i rješenja koja se predstavljaju kao bolje od Krista. Naša kultura obiluje ispraznim i varljivim teorijama promjene⁸ koje se maskiraju kao biblijska mudrost, često jer posuđuju neke vidove biblijske istine. Ipak, one su isprazne jer im nedostaje središte biblijske mudrosti, koje je Krist. Na određeni način, one dozvoljavaju osobi da živi neovisno o Kristu i da izbjegava duboku preobrazbu srca koju jedino Krist može ostvariti.

Koje varljive i isprazne alternative postoje u našoj kulturi? Što se predstavlja kao moguća alternativa kristocentričnoj promjeni? Ove filozofije ovise o ljudskoj predaji i o osnovnim načelima ovoga svijeta, umjesto o Kristu.

Laž je često upakirana u dijelove istine, nerijetko izokrenute i krivo predstavljene. Pod izlikom pomaganja Bibliji glede rješavanja ljudskih problema, psihologija je uvedena u crkve diljem svijeta. Plodovi suvremenih i sofisticiranih istraživanja, ponuđeni su kao rješenje problemâ kod kojih je Biblija, kao drevna knjiga koja navodno sve više i više gubi vezu sa suvremenim društvom u kojem živimo, ne-

7 "Kao što primiste Krista Isusa, Gospodina, tako u njemu živite: ukorijenjeni i nazidani na njemu i učvršćeni vjerom kako ste poučeni, obilujte zahvaljivanjem. Pazite da vas tko ne odvuče mudrovanjem i ispraznim zavaravanjem što se oslanja na predaju ljudsku, na 'počela svijeta,' a ne na Krista" (KS).

8 Radi se o promjeni kroz savjetovanje.

moćna i ograničena.

Takav stav treba odlučno odbaciti. Biblija, upravo zbog svoje naravi, nudi jedina ispravna rješenja za ljudske probleme. Ona je objava živoga, nepromjenjivog Boga, te kao takva ne postaje zastarjelom. Zapravo, protivno strahu koji kršćanske savjetnike često navodi na prepuštanje nekih slučajeva "stručnjacima", upravo oni (kršćanski savjetnici) i jedino oni imaju potreban autoritet, ukoliko prijanjaju uz Bibliju:

Kršćanski savjetnik može dati nedvosmisleni odgovor jer se taj odgovor ne temelji na njegovom vlastitom mišljenju, na procjeni posljedica, svrsishodnosti ili bilo kojem sličnom promjenjivom standardu, već na zapovijedi živoga Boga koji je govorio (Adams, 2002:32).

Svaki ljudski problem svoj korijen nalazi u Padu. Grešna pobuna praroditelja dovela je prokletstvo na čovječanstvo, ali i na planet (usp. Post 3,17-19; Rim 5,12.18; 8,22). Prema tome, rješenje svakog problema moguće je postići jedino podložnošću, odnosno pokajanjem. Evanđelje Isusa Krista jedino daje pravi odgovor. Bez njega, svaki pokušaj rješavanja svakodnevnih problema ljudi, bez okretanja k Bogu i Bibliji, može se usporediti s preuređivanjem stolica na palubi Titanika.

Stoga bi savjetovanje nevjernika trebalo prvenstveno nalikovati evangelizaciji. Bez pokajanja i primanja Duha Svetog, svaka promjena na bolje bit će privremena i/ili prividna. Duh Sveti je ključni čimbenik. Osobi koja ga nema, najbolji savjet je poziv na pokajanje i stupanje u ispravan odnos s Bogom, kroz žrtvu Isusa Krista.

Karakterne osobine u kojima savjetovana osoba mora rasti (ljubav, radost, mir, blagost, strpljenje, vjernost, itd) plod su Duha. Djelovanjem Duha u kršćaninu, proizvode se i pojačavaju navedene osobine. Pokušavati ih proizvesti bez Duha, uzaludno je i pokazuje grešnu pobunu protiv Boga (težnju za samostalnošću) (Adams, 1970:20).

Kao što jedino stablo jabuke može proizvesti plod jabuke, tako jedino Duh Sveti može proizvesti ono što Biblija naziva "plodom Duha". Cilj savjetovanja je proizvesti/pojačati upravo te osobine. Bez Duha, to je nemoguće. Savjetnik je bespomoćan, koliko god se trudio, ukoliko ne surađuje s Duhom Svetim niti koristi Bibliju. Dapače, on čini grijeh.

Zanemarivanje Svetoga Duha ili izbjegavanje uporabe Pisma u savjetovanju, jednako je činu autonomne pobune. Kršćani ne mogu savjetovati odvojeno od Svetoga Duha i Njegove Riječi bez ozbiljnog grijeha protiv Njega i savjetovane osobe (Adams, 1973:6-7).

Ako je savjetovanje nevjernika od strane vjernika uzaludno, jer nevjerniku nedostaje jedina transformirajuća sila - Duh Sveti, još više je apsurdno savjetovanje vjernika od strane nevjernika. U tom slučaju, osoba koja traži pomoć je vjernik i

ima Duha, ali osoba koja joj pokušava pomoći, potpuno zanemaruje tu činjenicu (štoviše, vjerojatno i prezire vjerska uvjerenja savjetovane osobe), te se oslanja isključivo na ljudsku mudrost.

Savjetovanje je djelo Svetoga Duha. Učinkovito savjetovanje ne može se vršiti odvojeno od njega. Njega se naziva *parakletom* [Iv 14,16-17] ("savjetnikom") koji je došao na Kristovo mjesto da bi bio savjetnik iste vrste kakve je Krist bio svojim učenicima. Zbog toga što nespaseni savjetnici ne poznaju Svetoga Duha, oni zanemaruju njegovo savjetničko djelovanje, te ne koriste njegovo vodstvo i moć (Adams, 1970:20).

Prema tome, okretanje k sekularnim psiholozima u potrazi za rješavanjem (među)ljudskih problema, uzaludno je i grešno. Kršćani privrženi Bibliji i njezinoj dostatnosti i autoritetu, trebali bi se složiti sa sljedećom tvrdnjom:

Biblijski gledano, ne postoji temelj za opravdavanje postojanja odvojene i posebne discipline nazvane psihologijom. U Pismu, postoje samo tri izvora osobnih problema u životu: demonsko djelovanje (uglavnom opsjednutost), osobni grijeh i organska bolest⁹. Ovo troje je međusobno povezano. Sve mogućnosti su pokrivene pod tim naslovima, ne ostavljajući prostora za četvrto: neorgansku mentalnu bolest (Adams, 1973:9)

U ostatku članka, ponuđena su dva temeljna razloga za isključivo i obilno oslanjanje na Božju pisanu riječ u savjetovanju, te su predložena dva praktična načina njezine uporabe.

I. TEOLOŠKI TEMELJ ZA UPORABU BIBLIJE U SAVJETOVANJU

A. Narav Biblije kao jedinstvene nadahnute objave nalaže njezinu upotrebu u savjetovanju – 2 Tim 3,16-17 i 2 Pt 1,19

Evandeosko kršćanstvo diljem svijeta spremno će potvrditi doktrinu nadahnuća Svetoga pisma. Ipak, njegova praktičnost i korisnost u svakodnevnom životu, zagovarana je s manjim oduševljenjem, pa čak i s određenom suzdržanošću. Cilj ovog dijela članka je istaknuti vezu biblijskih tvrdnji o nadahnuću i njezinih tvrdnji o praktičnoj korisnosti. U tu svrhu, dovoljno je pogledati dva odlomka kojima se često brani doktrina nadahnuća, ali se nedovoljno često ističe druga strana kovanice - dostatnost i isključivost Pisma.

9 Glavna misao ovoga članka ne isključuje postojanje psiholoških problema uzrokovanih organski (npr. hormonalni poremećaji, tumori na mozgu, i slično).

Druga poslanica Timoteju 3,16-17 (KS)

Sve Pismo, bogoduho, korisno je za poučavanje, uvjeravanje, popravljanje, odgajanje u pravednosti, da čovjek Božji bude vrstan, za svako dobro djelo podoban.

Značenje izraza “bogoduho” (θεόπνευστος) odlično je obrađeno u drugim djelima¹⁰, te to nije potrebno ovdje činiti. Fokus ovoga članka je na drugom dijelu 16. stiha i na 17. stihu. Naime, odlomak ima dvije glavne klauzule: 1) Pismo je nadahnuto, i 2) Pismo je korisno. Ova druga je bitnija za glavnu misao ovog članka, premda je usko vezana s prvom.

Riječ “korisno” moguće je prevesti i kao “pogodno, povoljno, prikladno, upotrebljivo”, ali i kao “dragocjeno, vrijedno” (Amerl, 2000:197). Njezin položaj u ovom kontekstu, od velike je važnosti, kako je to istaknuo John Kitchen (2009:420):

Ta riječ se nalazi jedino u pastoralnim poslanicama (1 Tim 4,8 [dvaput]; Tit 3,8). Ona ima smisao nečeg pomoćnog, vrijednog ili korisnog. Praktična korisnost Pisma u svakodnevnim poslovima ovoga svijeta izravno je vezana s njegovim izvorom izvan ovoga svijeta (“Bogom-izdahnuto”). Vrijednosti Pisma izrečene su u obliku četiri imenice, popraćene prijedlogom πρός (“za”). Sve imenice su u akuzativu, što prijedlogu daje smisao upućivanja prema svrsi ili sudbini Pisma. Sama sudbina za koju je Pismo određeno od strane Boga koji ga je izdahnuo jest da ono proizvede ove četiri praktične koristi u svakodnevici životâ onih koji ga prihvaćaju s poslušnom vjerom.

Dakle, Pismo je vrijedno, upravo zato jer je nadahnuto. Odsutnost nadahnuća, Bibliju bi učinilo jednakom svim ostalim knjigama proizašlim iz ljudskog uma. Ipak, Biblija je plod Božjeg uma i to ju čini posebnom. Ona je korisna za rješavanje problema ovoga svijeta, jer proizlazi izvan njega. Koristeći često spominjanu analogiju, možemo reći da je Bog u odnosu na čovjeka ono što je urar u odnosu na sat. On ga je stvorio i najbolje ga poznaje. Kako je urar jedini kvalificiran za pisanje priručnika za popravak sata, tako je Stvoritelj jedini kvalificiran za pisanje priručnika pomoću kojeg možemo “popraviti pokvarenog čovjeka”.

Štoviše, sâma svrha nadahnuća Pisma je njegova uporaba u pouci, ukoru, popravljanju i odgajanju. Ova činjenica dodatno je pojačana 17. stihom, koji počinje veznikom ĩva.

Bog je izdahnuo Pismo (st. 16) s određenom svrhom (“da bi”, ĩva plus konjunktiv) osposobljavanja Božjeg naroda za drugačiji život. U početnom izrazu, glagol (“bude”, eĩmi) je u prezentu, što naglašava trajnu prikladnost i spremnost... (Kitchen, 2009:421-422).

10 Npr. Lea i Griffin, 1992:235-236; Gaebelin, 1978:409-420; MacArthur, 1995:143-152.

Božja objava nije bez cilja i svrhe. Bog nije vodio ljudske autore pri zapisivanju Njegove Riječi iz običnoga hira. Njegov naum nazire se u ovim stihovima. U vremenskom intervalu između dva razdoblja savršenstva (između Edena i novog Jeruzalema), u kojima su čovjekova ovisnost i poslušnost Božjem savjetu savršene, Božji narod nije ostavljen na cjedilu. Odvajanje Boga i čovjeka, uzrokovano grijehom, ne označava potpuni prekid komunikacije. Neiznenađen čovjekovim postupkom, Bog zaobilazi čovjekovu pobunu i prekid odnosa, šaljući glasnike koji čovjeku prenose Božje riječi. Zanimarivanje Biblije u kršćanskom savjetovanju, Boga naziva lošim komunikatorom.

Imenice koje opisuju korisnost nadahnutoga Pisma, zajedno sa svrhom nadahnuća (proizvođenje zrelosti/savršenstva, te opremanje za djela ljubavi), zapravo opisuju postupak kršćanskog savjetovanja. Kršćanin s problemom ne treba psihologa ili psihijatra, nego treba pouku (kako bi intelektualno znao što treba činiti), ukor (kako bi intelektualno znao što ne smije činiti), popravljavanje (kako bi praktično prestao činiti ono što intelektualno zna da ne smije činiti), te odgajanje u pravednosti (kako bi praktično počeo činiti ono što intelektualno zna da treba činiti).

Uzmemo li uži kontekst ovih stihova u obzir, Svetom Pismu se pripisuju dva osnovna učinka: (1) ono ostvaruje spasenje (str. 15), i (2) ono ostvaruje posvećenje (str.16b i 17). Božja riječ je sila za spasenje svima koji vjeruju (Rim 1,16). Ukoliko ona može od buntovnog Božjeg neprijatelja stvoriti poslušnog slugu, sigurno može riješiti probleme tog slugu. Činjenica nadahnuća Biblije, nalaže njezinu redovitu i isključivu upotrebu u savjetovanju.

Druga Petrova poslanica 1,19 (HBD)

Tako nam je sad čvršća proročka riječ, i dobro činite što u nj upirete pogled kao u svjetiljku koja svijetli na tamnom mjestu, dok dan ne osvane, i Danica se ne pomoli u vašim srcima.

Kao što je slučaj i s prethodno obrađenim odlomkom (2 Tim 3,16-17), i ovdje je riječ o stihovima koji se redovito koriste kao potvrda za nadahnutost Svetog Pisma, ali se nedovoljno ističe njihov doprinos temi praktične upotrebe Biblije u svakodnevnom životu. Petar spominje Pismo kao nešto sigurnije od izravne zvučne objave Božje riječi na gori preobraženja (str. 16 i 17). Prije zapisivanja jednog od najjasnijih odlomaka o biblijskom nadahnuću (str. 20 i 21), Petar ističe praktičnu implikaciju te činjenice. Upravo zato što je Pismo od Boga nadahnuće, te jer je ono proročka riječ koja je sigurnija i od čudesne objave s nebesâ, vjernici dobro čine kada uz nju prijanjaju.

Petar je svjestan da čovjek živi na "tamnom mjestu". Ovaj svijet je u vlasti zloga (1 Iv 5,19). Problemi su posvuda. Spasenje od grijehâ svoje potpuno ispunjenje

nalazi u eshatonu (iako to ne isključuje trenutnu dimenziju spasenja od vlasti i sile grijeha). To znači da smo još uvijek kušani na grijeh, te smo okruženi ljudima koji su jednako kušani, a većini nedostaje sila za odupiranje tim kušnjama (zbog neobnovljenog stanja srca). Kao djeca svjetla (Ef 5,8; 1 Sol 5,5; 1 Iv 1,6-2,11), nalazimo se na neprijateljskom terenu. Zbog toga, postoje problemi koji biblijsko savjetovanje čine potrebnim.

Iako savršenu nadu za oslobođenjem Petar vidi tek u Kristovom povratku (1,19b; Gaebelin, 1981:274; MacArthur, 2005:64), vjernicima do tada preporuča prijanjanje uz Riječ. Upute u Bibliji djeluju kao svjetiljka u mraku: rasvjetljuju okolinu i omogućuju prolazak njome. Jedino Sveto Pismo daje nam točan uvid u ljudske probleme i pravu procjenu njihovih srdaca, te jedino ono omogućava život ugodan Bogu.

B. Poslušnost kao srž poruke evanđelja nalaže upotrebu Biblije u savjetovanju - Mt 28,18-20 i Rim 1,1-5

Kao što je već ranije istaknuto, potreba za savjetovanjem nastala je radi čovjekove pobune. Stvorivši čovjeka, Bog ga je obdario mnogim blagoslovima. Ugodan okoliš i obilje stabala pogledu zamamljivih, a dobrih za hranu, bile su sitnice u usporedbi s najvećim blagoslovom - zajedništvom s Bogom. Čovjek je uživao kao potkralj. Skoro ništa mu nije bilo uskraćeno. Postojala je jedna jedina iznimka. Njegov Stvoritelj mu je pokazao jedno stablo s kojeg nije smio jesti.

Poanta ove iznimke, bio je ispit poslušnosti. Jedna jednostavna zabrana pokazivala je Adamovu privrženosti i podređenost Bogu, dokle god je bio poslušan. Stvoritelj i stvorenje bili su na mjestima koja su im pripadala.

Želja za samostalnošću i čin neposlušnosti koji je uslijedio doveli su do katastrofalnih posljedica. Stvorenje si je prisvojilo položaj koji pripada jedino Stvoritelju. Pobuna je uvela grijeh u savršeni svijet.

Ako je neposluh uveo grijeh, logično je da je poslušnost ono što preokreće situaciju.¹¹ Stoga ne iznenađuje da je poslušnost velik, ako ne i središnji element evanđelja. Sjetimo se da su i Ivan Krstitelj i sâm Isus (a kasnije i njegovi učenici) pozivali narod na obraćenje, koristeći imperativ: "Pokajte se!" Poslušnost tom pozivu (ili, može se reći, toj naredbi), obraća pali poredak. Čovjek se podređuje i time uzvisuje Boga na njegovo mjesto slave. Ovdje je dobro pogledati dva odlomka koji ističu poslušnost kao srž poruke evanđelja.

11 Već u Starom zavjetu, ističu se primjeri poslušne vjere poput Noe (Post 6,22) i Abrahama (Post 12,4; usp. Heb 11,8) čija poslušnost je dovela preokret u tijeku povijesti.

Matej 28,18-20 (KS)

Isus im pristupi i prozbori: “Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji! Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!” ‘I evo, ja sam s vama u sve dane - do svršetka svijeta.’

Tema poslušnosti prožima cijeli Novi zavjet. Apostoli su se uglavnom nazivali Kristovim robovima¹², iako su znali da je njihov odnos s uskrslim Kristom mnogo prisniji (Iv 15,15¹³). Opsežni pregled teme milosti u Pavlovim pisanjima, Thomas Schreiner (2008:349) zaključuje ovim riječima:

Za Pavla, život pod milošću ne znači slobodu koja dozvoljava vršenje svoje autonomne volje. Oni koji žive u području milosti postali su Božji robovi (Rim 6,16-23), tako da sada žele vršiti Božju volju.

Značajni su i primjeri koji pokazuju stavove Isusovih učenika prilikom susretâ s njim nakon njegovog uskrsnuća. U Iv 20,28 apostol Toma je uvjeren u činjenicu tjelesnog uskrsnuća njegovog učitelja. Njegov uzvik “Gospodin moj i Bog moj!” očituje Tomu svjesnog svojeg vlastitog položaja u usporedbi s Kristovim uzvišenim statusom. Krist je Gospodin, Toma je rob.

Još značajniji je susret apostola Ivana s uskrslim Kristom, zapisan u Otk 1,9-20. Iako je bio dio užeg kruga učenikâ (kojem su još pripadali Petar i Ivanov brat Jakov), te je bio “učenik kojeg je Isus ljubio” (Iv 13,23; 20,2; 21,7), Ivan u ovim stihovima pokazuje svoj stav prema Isusu. Kada ga je prepoznao, Ivan je pao “kao mrtav”, nakon čega mu je Isus rekao “Ne boj se!”, što nam daje naslutiti da se Ivan uplašio. Iako je to mogao, Ivan nije Isusu skočio u zagrljaj, nazivajući ga svojim prijateljem. Da je to učinio, Isus ga ne bi spalio ognjem ili nešto slično tome. Ipak, Ivan prepoznaje svoje mjesto. On je rob, a Krist je Kralj.

Sve ovo dovodi nas do tzv. “Velikog naloga” u Matejevom evanđelju. Kada je slao svoje učenike da naviještaju Radosnu vijest, Isus je svjestan da su to posljednje riječi koje im upućuje do svog povratka. Zbog toga, ovaj kratki odlomak je prepun važnih istinâ.

- 12 Za prijevod grčke riječi *doulos* bolja je riječ “rob” nego riječ “sluga”. Iako u našim umovima, riječ ima gotovo isključivo negativno značenje, to je sklonost kojoj se trebamo oduprijeti. Biti rob Svemogućega Boga, nikako ne može biti nešto negativno. Apostoli su to razumjeli i zato su vrlo rado taj naziv primjenjivali na sebe.
- 13 Čak i u ovom kontekstu, samo nekoliko stihova kasnije (15,20), Isus svojim učenicima govori: “Nije sluga veći od svog gospodara!” dok ih upozorava da će ih ljudi progoniti, jer su i njega progonili. Dakle, očito je da Isus svoje učenike ovdje naziva robovima, iako ih je maloprije nazvao svojim prijateljima. Bolje tumačenje 15,15 bilo bi da Isus učenicima govori da ih više ne smatra *samo* slugama, nego *i* prijateljima. Naglasak je na njegovom stavu prema njima, a ne na njihovom stavu prema njemu. On je njima bio i ostao Gospodar.

Isus započinje ističući svoju vrhovnu vlast. Ove riječi trebale su ohrabriti učenike, kao i one s kojima je Isus završio, obećavajući svoju prisutnost s njima do kraja. Između ta dva ohrabrenja, nalazimo riječi poslanja upućenog svim Isusovim učenicima, od toga dana do danas, i sve do njegovog povratka. Prema grčkom izvorniku, glavni glagol je "učinite učenike" (μαθητεύω u imperativu), dok ostali glagoli služe kao objašnjenje glavnog glagola (s obzirom da su participi). Dakle, doslovni prijevod bio bi: "Činite učenike - idući, krsteći..., i učeći..."

Posljednji participij je značajan za našu temu. Jedan od načina na koji Kristovi učenici čine učenike od drugih ljudi, jest učeći ih da vrše sve što je on zapovjedio. Ne samo učeći ih sve što je zapovjedio, nego učeći ih da vrše. Razlika je velika. Učiti nekoga zapovijedi, nije isto što i učiti ga da vrši zapovijedi. Crkva ne raste kada ljudi intelektualno znaju što je Isus naredio, nego kada su poslušni. Poslušnost je, prema ovim stihovima, jedna od osnovnih dužnosti Kristovih učenika, ali i metoda rasta crkve.

Rim 1,1-5¹⁴ (D/F)

Pavao, sluga Krista Isusa, pozvan za apostola, odlučan za evanđelje Božje - koje Bog unaprijed obećavaše po svojim prorocima u Pismima svetim o Sinu svome, potomku Davidovu po tijelu, postavljenu Sinom Božjim, u snazi, po Duhu posvetitelju uskrsnućem od mrtvih, o Isusu Kristu, Gospodinu našem, po komu primismo milost i apostolstvo da na slavu imena njegova k poslušnosti vjere privodimo sve pogane.

Ovi stihovi su jedni od najsažetijih, a najbogatijih stihova koji opisuju evanđelje. Prema apostolu Pavlu, poruka evanđelja je sljedeća: Bog je obećao spasenje kroz pisanja svojih prorokâ; Točnije, Bog je obećao dolazak svojeg sina, kroz lozu kralja Davida; Taj sin je došao, te je uskrsnuo od mrtvih, što ga je potvrdilo kao moćnog Mesiju; Po njemu, primili smo milost i poslanje - pozivati ljude na poslušnost vjere. Poruka evanđelja, dakle, kulminira u pozivu na poslušnost.

O izrazu "poslušnost vjere", Hendriksen (1981:45)¹⁵ je napisao:

Takva poslušnost se temelji na vjeri i izvire iz vjere. Zapravo, tako blisko su vjera i poslušnost vezane, da ih možemo usporediti s nerazdvojn timer identičnim blizancima. Kada vidimo jedno, vidimo i drugo. Osoba ne može imati istinsku vjeru bez poslušnosti, niti obrnuto.

Ideja o nerazdvojivoj vezi vjere i poslušnosti ima smisla ako razmišljamo o temi Božjeg kraljevstva. Prema nekima (pogotovo Schreiner, 2008), Božje kraljevstvo koje "već jest i još nije" jedna je od središnjih tema Svetog Pisma. Biblija nam

14 Vidi i 16,26.

15 Za iscrpnu obradu teme vjere i poslušnosti, vidi Schreiner, 2008:546-616.

Boga predstavlja kao kralja koji je sebi otkupio narod. Taj narod naziva se kraljevstvom svećenikâ. Od dana izlaska Izraela iz Egipta, članom Božjeg naroda postajalo se poslušnošću. Zakon primljen na Sinaju isticao je važnost poslušnosti, čak i po cijenu života. Do najsitnijeg detalja, život Božjeg naroda bio je određen Njegovim zakonom.

Ipak, postupci tog naroda pokazali su da čovjek ne može biti savršeno poslušan, barem ne bez promjene srca. To je istaknulo još jednu važnu činjenicu: Bog je morao postati čovjekom da bi omogućio poslušnost. Isus Krist došao je kao ponizni kralj, te je dao svoj život (kojeg je živio u savršenoj poslušnosti Ocu) da bi svojom krvlju otkupio svoj narod. Oni su podanici kralja i njihovi životi su podređeni njegovoj volji. Kroz djelovanje Kralja u njegovom narodu, cijeli tijek povijesti vodi k danu u kojem će svako biće priznati Božju suverenu vlast i podrediti mu se kao Kralju svih kraljeva.

S obzirom da je poslušnost srž poruke evanđelja, prirodno je zapitati se: "Poslušnost komu ili čemu?" Odgovor na upravo to pitanje veže temu poslušnosti s temom ovog članka. Biblija je Božja objava koja zahtijeva poslušnost. Ukoliko čovjek ne poznaje Bibliju, ne može biti poslušan. Čak i poznavanje biblijskih istina ne jamči poslušnost. Veći dio situacija savjetovanja, bavi se upravo poslušnošću. Vjernici snose posljedice grijeha koji proizlazi iz njihove neposlušnosti. Vrlo često, problemi u životu kršćanâ ne nastaju zbog manjka znanja, nego zbog manjka poslušnosti. Upravo zato, savjetnici moraju pozivati svoju braću i sestre na poslušnost Božjoj riječi. Njihov zadatak je istaknuti Božje zahtjeve i u ljubavi pomoći osobi koju savjetuju da se podredi Bogu i svoje ponašanje uskladi s načelima Pisma.

II. PRAKTIČNA UPORABA BIBLIJE U SAVJETOVANJU

Nakon teološkog temelja, okrećemo se praktičnoj primjeni spomenutih načelâ. Nadahnuto Pismo je korisno i dobro čine oni koji se na njega oslanjaju, te je nužno za život u poslušnosti. Kako je rečeno ranije, Bog je imao određenu svrhu prilikom davanja objave svojem narodu. Ta svrha je opremanje za drugačiji život, oblikovanje u sličnost Kristu.

Na stranicama Novog zavjeta, taj zadatak je povjeren zajednici vjernika, za dobrobit njezinih pojedinaca. Metafora koja se često koristi za opis lokalne (ali i globalne) crkve - ona o crkvi kao tijelu, ističe upravo važnost tog kolektivnog napora. "Božji plan je da, kroz vjernu službu svakoga dijela, cijelo tijelo uzraste do pune zrelosti u Kristu" (Tripp, 2002:xi).

Da bi kršćansko savjetovanje bilo plodonosno, ono se uvelike mora oslanjati na odnose. Nemoguće je dovoljno naglasiti važnost intimnih prijateljskih odnosa među vjernicima. Donedavni stranci, otkupljeni istom cijenom i okupljeni istim ciljem (proslavljanja Boga), vjernici dijele nebesko građanstvo i buduću baštinu.

Način na koji se njihovi životi isprepliću u služenju zajedničkom Gospodaru i borbi protiv grijeha, bez paralele je u bilo kojem odnosu izvan kršćanstva. Niti jedan klub, stranka, udruga ili slično, ne može se usporediti s tijelom Kristovim.

Ismijavani od ljudi izvan tog tijela, često jedino kršćani razumiju druge kršćane. Temeljni stavovi i vrijednosti koje dijelimo, u potpunoj su suprotnosti sa stavovima i vrijednostima onih izvan tijela. Mnogo dublje dimenzije odnosa nastaju među kršćanima, uzmemo li u obzir vječnu narav tog odnosa.

Međusobna uključenost u živote ključna je za postupak savjetovanja. Nadnaravna povezanost koja je uzrokovana činjenicom da isti Duh Sveti prebiva u nama, sa sobom povlači razne druge veze. Kršćanin vođen Duhom biti će otvoreniji s braćom i sestrama, čak i kada je riječ o grijehu. Nerijetko se događa da novi obraćenik prema braći i sestrama koji su duže u Kristu ima neobični osjećaj dužeg poznavanja. Unutar globalne crkve, granice rase, narodnosti, jezika, kulture i slično, jednostavno se ruše dok se vjernici okupljaju na štovanje Boga. Sve to je predokus vječnog stanja.

Ipak, vjerojatno kao posljedica suvremenog trenda rastuće individualizacije, odnosi među kršćanima nisu kakvi bi mogli i trebali biti. Riskirajući pretjeranu generalizaciju, možemo primijetiti da se u mnogim zajednicama interakcija među vjernicima svodi na zajedništvo u nedjelju, te povremeno i kroz tjedan. Pogotovo u urbanim sredinama, poslovna svakodnevnica vjernicima ostavlja nedovoljno vremena za kvalitetno zajedništvo izvan službenih sastanaka. Ono malo vremena koje im ostane u danu, posvećuju obiteljima. Mogući katalizator ovog stanja je primjer kojeg crkveni vođe nenamjerno pružaju svojim stadima. Preveliki napor službe, kao i nerazmjernan odnos broja pastira i ovaca, redovito i kvalitetno posjećivanje čine vrlo teškim.

Što se tiče savjetovanja, takvo zahlađenje odnosa je pogubno. Bez bliskosti, dobronamjerni savjet smo skloni smatrati zlonamjernom kritikom.

Najbolje prihvaćamo savjete od onih za koje znamo da su s nama i za nas. Oni nam mogu otvoreno govoriti o našim mánama i, iako nas to može privremeno naljutiti, ubrzo shvatimo da nam oni samo žele pomoći jer su zabrinuti za nas. S druge strane, ako kritizira netko koga smatramo strancem ili neprijateljem, skloni smo obrambenoj reakciji i sumnjičavosti prema njihovim motivima.

U savjetovanju, kao i u bilo kojem drugom odnosu, moramo zapamtiti da *naš utjecaj na živote ljudi, obično je povezan s time kako nas gledaju*. Zato je uključenost tako bitna za postupak savjetovanja. Obično, postupak savjetovanja je doista učinkovit jedino kada se uspostavi prihvatljiva razina uključenosti (MacArthur et al, 1994:175).

U ostatku članka, predlažu se dvije metode učinkovitog biblijskog savjetovanja unutar lokalne zajednice: ono od strane vodstva, te ono od strane svih vjernikâ.

A. Vodstvo lokalne zajednice mora biti predano privatnom poučavanju

Biblijski kriteriji (1 Tim 3,1-7; Tit 1,5-8) za crkvene starješine¹⁶ jasno pokazuju da je to zahtjevna služba. Od administrativnih poslova, preko koordinacije raznih drugih službi, do zadatka poučavanja koji zahtijeva revnu predanost i znatnu količinu vremena, mnogo toga je na plećima starješinâ. Upozorenja koje Biblija upućuje tim ljudima, ne smiju se zanemariti. Vođa lokalne crkve odgovara za duhovno stanje svojeg stada.

Upravo zato, sat vremena pouke nedjeljom nije dovoljno za djelotvornu izgradnju. Starješine moraju biti predani redovitom svrhovitom posjećivanju svih vjernikâ koji su pod njihovim nadzorom¹⁷. Omjeri će, naravno, biti različiti, jer bolesnici, udovice i novi obraćenici zahtijevaju više pažnje od zdravih, zrelih vjernika.

Odličan praktičan savjet vezan uz dužnost posjećivanja vjernikâ, daje Curtis C. Thomas (2001:100-102; 148-156) svojim "kolegama":

Danas bismo trebali revno raditi prema uvođenju dvije promjene. Trebali bismo težiti delegiranju mnogih manje važnih dužnosti kako bismo bili dostupni za pastoralnu brigu za duše članova. Također bismo trebali podijeliti odgovornost za obitelji unutar zajednice među pastorima/starješinama kako bi redovito jedan ili više nas bili u domovima članova brinući se za ovu važnu dužnost.

Jednakom ozbiljnošću, on ističe:

U području pastoralne brige, gram sprečavanja je sigurno vrjedniji od kilograma liječenja. Možda se neki članovi... bore s depresijom ili s nekim određenim grijehom. To su stvari koje nikada nećemo saznati ako ih samo vidimo dok sjede u redovima [u crkvi].

Starješina može biti odličan tumač Pisma i rječit govornik. Njegove vještine evangelizacije mogu biti nenadmašene u cijeloj županiji. Njegova vizija za budućnost zajednice može biti nadahnjujuća za sve članove. Ipak, to ne jamči dobru brigu za stado. On mora redovito posjećivati povjerene mu duše, s Božjom riječi u rukama i na ustima. Te posjete ne moraju biti službeno označene kao savjetovanje. Cilj je upoznati stado i iskazati ljubav svakom pojedinom članu kroz ležerno druženje uz Božju riječ (Dever i Alexander, 2005:37-38).

U velikoj većini slučajeva, starješina će veći utjecaj izvršiti na vjernika tijekom desetominutnog posjeta u kojem će ga podsjetiti na neki odlomak koji u tom

16 Odnosi se na vođe crkve koji se u raznim ekleziološkim sustavima nazivaju pastorima, nadglednicima, biskupima, pa čak i članovima odbora. Cilj ovog članka nije dati procjenu ispravnosti tih modela. Koji god da je slučaj u određenoj crkvi, jasno je koji su to muškarci zaduženi za vodstvo ostatka crkve. Na njih se misli kada se u članku spominju "starješine".

17 Za iscrpnu obradu teme pastoralnog posjećivanja, vidi Baxter, 1974.

trenutku ima veliku važnost za situaciju u kojoj se vjernik nalazi, nego tijekom iscrpnog izlaganja duboka nauka u nedjeljnoj propovijedi. Koliko god ta doktrina bila važna i korisna, ona nije lijek kojeg pacijent trenutno treba.

Slično tome, planiranje strateških koraka za postizanje vizije crkve, uzaludno je ukoliko je neki vjernik u takvoj depresiji da više ne dolazi u zajednicu. Fokus na administrativni dio službe, na štetu privatnog poučavanja, dovesti će do situacije u kojoj starješina zna točno kamo ide i kako će tamo doći, ali ga nema tko slijediti.

Naglasak na privatno poučavanje vidljiv je i u Novom zavjetu.

Dj 20,31-32 (HBD)

Zato bdijte sjećajući se da tri godine noću i danju nisam prestajao sa suzama opominjati svakoga od vas. Sada vas preporučujem Bogu i riječi njegove milosti. Ona može izgrađivati i davati baštinu među svima posvećenima.

Pavao se u ovim stihovima oprašta od efeških starješina. Ovo su njegove posljednje riječi upućene njima (r. 25). Ovim uputama, Pavao im želi prenijeti najvažniju mudrost, koja će im trebati kao nadglednicima Božjeg stada (r. 28).

Prvo ih podsjeća na primjer koji im je pokazao svojim ponašanjem (“... tri godine noću i danju nisam prestajao sa suzama opominjati svakoga od vas”). Njegova briga za njih odvijala se “noću i danju”, te nije bila ograničena na nedjelju ujutro. Njegove suze bile su potvrda iskrenosti njegovih osjećaja, dok ih je opominjao. Značajno je i to što on ističe da je opominjao svakoga od njih. Svjestan svoje zadaće, Pavao je redovito posjećivao vjernike u Efezu i bio je intimno vezan s njima. Svoj život je uložio u njihove, te se nije ponašao kao netko plaćen da obavi posao, nego kao netko tko će odgovarati za povjereno mu stado (usp. Heb 13,17).

Uputa koju im je ostavio, još je važnija za temu ovog članka. Starješine kojima povjerava stado čiji je donedavno bio nadglednik, Pavao preporučuje Bogu i Njegovoj Riječi jer ona (Riječ) može izgrađivati. Svjestan da će ta zajednica imati velikih problema (r. 29 i 30), Pavao je siguran u dostatnost Biblije u rukama Božjih ljudi. Pavao im naviješta budući otpad nekih od starješina koji će naučavati krivovjerje, te pokušati učenike povesti za sobom. To će sigurno stvoriti mnoge situacije¹⁸ u kojima bi mnogi današnji starješine vjernike poslali k psiholozima. Ipak, Pavao je kratak i jasan: posjećujte ljude i koristite Riječ.

18 Narušavanje povjerenja, osjećaj izdanosti, depresija, ljutnja, sumnja u Boga i njegovu dobrotu, sumnjičavost i nesigurnost, samo je vrh popisa problema koji bi mogli nastati u takvoj situaciji.

1 Tim 5,17

Starješine koji dobro upravljaju, osobito one koji se bave propovijedanjem i poukom, treba smatrati dostojnima dvostruke časti.

Imajući na umu Djela 20,31-32, lako je primijetiti doprinos ovog stiha za temu korištenja Biblije u pastoralnom savjetovanju. Vrijedni dvostruke časti su oni starješine koji dobro propovijedaju i poučavaju. Iako stih ne objašnjava točno o kakvoj se pouci radi, teško je razumjeti da se i propovijedanje i pouka odnose na istu radnju. Prema tome, radi se o dva vida tumačenja Pisma - službeno tumačenje tijekom nedjeljnog sastanka i neslužbeno poučavanje kroz tjedan.

S obzirom na to da je jedna od kvalifikacija za starješine upravo sposobnost poučavanja (1 Tim 3,2; Tit 1,9), ne iznenađuje nas naglasak ovoga stiha. Velik dio njegovog "opisa posla" je poučavanje. Starješina crkve treba, koristeći Pismo, raditi na izgradnji vjernika. On mora težiti za intelektualnim rastom, kao i za praktičnom promjenom stavova i ponašanja članova stada. Upravo taj dio dužnosti starješine, čini ne-kršćansko savjetovanje nepotrebnim uljezom.

Dva opća cilja i metode psihijatarâ i kršćanskih službenika su identična, jasno otkrivajući preklapanje: 1) Obojica žele promijeniti ponašanje, osjećaje i karakter; 2) Obojica to pokušavaju postići mijenjanjem vrednovanja, stavova i ponašanja. Bog je taj zadatak dodijelio kao životni poziv onima koji poslužuju Njegovu Riječ, i nikome drugom (Adams, 1973:10n5).

U posljednjih dvadesetak godina pojavila su se dvije vrste crkvenih vođa: pastor kao prijatelj i pastor kao učitelj. Prvi naglašava ležerni odnos između sebe i ostatka lokalne crkve, kako bi spriječio dojam postojanja klera. On je opušten, pristupačan i srdačan. Zahtijeva da ga svi zovu imenom, jer ne voli napuhane titule. Izbjegava formalnu odjeću, a propovijedi su mu više kao pripovijesti pune osobnih anegdota i svježih (često i izazovnih) uvida u Pismo. Drugi reagira na postojanje prvog, te se zatvara u svoju radnu sobu, gdje se posvećuje prevodjenju biblijskih odlomaka s izvornih jezika. Odijeva se formalno, a takav mu je i pristup ljudima. On nije njihov prijatelj, nego njihov pastor. Egzegeza mu je ispravna, hermeneutika dosljedna, homiletika suhoparna. I jedan i drugi daleko su od biblijskog modela crkvenog starješine. Starješina mora poznavati svoje ljude intimno i duboko, s dostojanstvom i autoritetom. Mora biti čovjek Riječi, ali i čovjek odnosâ.

B. Članovi lokalne zajednice moraju biti predani međusobnoj izgradnji

Loš utjecaj individualizacije na lokalnu zajednicu, već je spomenut. Nanesena šteta vidljiva je u površnim odnosima vjernikâ. Odnosi unutar lokalne zajednice su postali previše ležerni i nedovoljno izgrađujući:

Kada zaboravimo poziv na utjelovljavanje Kristove ljubavi, uzimamo svoje odnose kao da pripadaju nama. Ubrzo, njima upravljaju naše želje, udobnost i lagodnost. Razdražuju nas ljudi koji se upliću u te stvari zbog činjenice da smo kradljivci odnosa. Ljudi ne pripadaju nama; oni pripadaju Kristu! Odnosi nisu prvenstveno za naše ispunjenje. Naprotiv, odnosi među grešnicima su neuredni, teški, naporni i zahtjevni, ali u tome su osmišljeni da proizvode Božju slavu i naše dobro dok je On štovan, a naša srca su promijenjena. Učinkovita osobna služba započinje priznanjem da smo uzeli odnose koji pripadaju Bogu i koristili ih za svoje sebične svrhe (Tripp, 2002:120).

Drugim riječima, kršćani bi više napora trebali uložiti u odnose s drugim kršćanima. Umjesto da od odnosa očekujemo osobnu korist, trebali bismo se potrošiti za dobrobit drugih. Nije li to ono na što nas je Krist i pozvao - odricanje sebe i smatranje drugih većima od nas? Pri svakom susretu s bratom ili sestrom, u umovima nam treba odzvanjati pitanje: Kako mu/joj mogu pomoći da postane poslušniji/poslušnija Bibliji (sličniji/sličnija Kristu)?

Prvenstveno, suvremenom kršćanstvu potrebno je osvješćivanje glede važnosti crvenog članstva, odnosno pripadnosti i uključenosti u lokalnu zajednicu. Kršćani sve manje razmišljaju o odgovornosti koju imaju prema lokalnoj crkvi. Oslovljavajući taj problem, Joshua Harris (2004:44) postavlja pitanje: "... je li mudro ili ispravno za osobu da bude duhovno vezana za sveopću Crkvu, a da nema vezu s lokalnom crkvom? Je li to uopće moguće?"

Sve je više kršćana koji nikako da se obvežu jednoj zajednici nego čak i "koke-tiraju" s više njih. Ovisno o raspoloženju, a ponekad i o planiranom propovjedniku, neki kršćani posjećuju više lokalnih zajednica, nikada se dublje ne uključujući ni u jednu. Citirajući Chucka Colsona, Harris (2004:45) ističe: "... neuspjeh u prijanjanju uz određenu crkvu je neuspjeh u poslušnosti Kristu."

Ugrađivanje u određenu lokalnu crkvu ima više prednosti i koristi. Šire društvo pod pozitivnim je utjecajem evanđelja jer "kroz lokalnu crkvu, mi smo dio Njegovog vječnog plana spašavanja muškaraca i žena od njihovog grijeha i potpunog preobličavanja njihovih životâ. Ovo je zadatak crkve. To je naša dužnost, naš poziv, i naša privilegija" (Harris, 2004:21).

Osim evangelizacijske službe, a važnije za temu ovog članka, lokalna crkva je mjesto izgradnje svakog vjernika. Ta izgradnja započinje s nama. "Kada postanemo istinski uključeni u rad crkve u svijetu, same sebe stavljamo u najbolji mogući položaj da bismo omogućili Bogu da vrši svoje djelo u nama" (Harris, 2004:21). Osim što se prepuštamo utjecaju pobožnih ljudi, što nam je prijeko potrebno, naš zadatak u lokalnoj crkvi je i "uzvratanje usluge" - izgradnja drugih.

Svaki kršćanin je pozvan na strastveno predanje određenoj lokalnoj crkvi. Zašto? Zato jer je lokalna crkva ključ duhovnog zdravlja i rasta za kršćanina, i zbog toga što je lokalna crkva, kao vidljivo "tijelo Kristovo", središnja u Božjem planu u svakom naraštaju (Harris, 2004:15).

Dakle, svaki vjernik ima dužnost uključiti se u život drugih kršćanâ. Ta uključenosť treba biti dublja od ležernog i površnog čavrljanja tijekom pola sata nakon nedjeljnog bogoslužja. Ona uključuje mnogo više napora, žrtve i odricanja. Posjećivanje u svrhu biblijskog savjetovanja, pa čak i da se ono svodi na citiranje jednog ohrabrujućeg stiha, trebalo bi biti važnije od utakmice, omiljene serije ili sat vremena spavanja.

Kršćanin s Biblijom u ruci, a ne psiholog, ono je što treba kršćanin koji prolazi kroz teško razdoblje u životu ili je nedavno doživio traumatično iskustvo. Duh Sveti koji prebiva u obojici, spojen s Božjom Riječi, postići će mnogo više od bezbožnog savjetnika.

U Poslanici Rimljanima 15,14 (KS): “Ja sam, braćo moja, uvjeren: vi ste i sami puni čestitosti, ispunjeni svakim znanjem, sposobni jedni druge urazumljivati”, Pavao ističe upravo tu istinu. Primatelji njegovog pisma, a posredno i mi danas, posjedujemo sposobnosti potrebne za savjetovanje¹⁹. Pavao u to ne sumnja, nego je siguran²⁰. On zna, da vjernici mogu i trebaju nositi bremena jedni drugih (Gal 6,1-2), a ne prebacivati ih na ramena nevjernikâ.

Zaključak

Kršćani trebaju savjetovati kršćane. Prihvaćanje savjeta bezbožnih psihologâ, ujedno je i prihvaćanje njihovih pretpostavki koje su potpuno suprotne biblijskom učenju, a time i sâmom Bogu. Nemoguće je opravdati zanemarivanje te važne dužnosti i istovremeno tvrditi privrženost Svetom Pismu.

Kršćansko savjetovanje treba se odvijati u svim situacijama života, češće neslužbeno nego službeno. Ono mora biti stil života. Ljudska ovisnost o savjetu, svo vrijeme koje provedemo s drugim kršćanima čini savjetovanjem, bez obzira dajemo li ili primamo savjet. Veća odgovornost leži na starješinama lokalne zajednice, koji bi trebali uložiti izniman napor u posjećivanje vjernikâ s namjerom njihove izgradnje putem privatne pouke. To, međutim, ostatak stada ne oslobađa njihove dužnosti ohrabrivanja i opominjanja na temelju Pisma.

Mnogo bolja vremena očekuju kršćanstvo ukoliko svaki član shvati svoju odgovornost prema svojoj lokalnoj zajednici, te se potpuno posveti izgradnji tijela čiji je dio. Biblija nas upozorava da mudro iskoristimo svoje vrijeme (Ef 5,15), a to se svakako odnosi i na ono što radimo kada smo sa svetima izvan prostorija zajednice. Vježbanje u pobožnosti od iznimne je koristi (1 Tim 4,8), a blaženije je biti onaj koji pruža savjet nego onaj koji ga prima (usp. Dj 20,35b). Stoga, trebali

19 Kao i u Dj 20,31, grčka riječ je *vousθετέω*.

20 Grč. *επισείω* (“uvjeren” u KS i HBD) može se prevesti i kao “imam pouzdanje”.

bismo težiti utjecanju na braću i sestre pružajući im ono što im može donijeti najveće dobro - Božju mudrost.

Sveti Duh i Božja riječ koje posjedujemo, dostatni su alati za učinkovito biblijsko savjetovanje. Niti jedan vjernik ne bi se trebao ustručavati savjetovati, što ne isključuje postojanje onih s posebnim darovima poput dara tješnja, dara suosjećanja, itd. Posebna služba savjetnika prihvatljiva je jedino unutar tijela crkve, a nipošto izvan njega.

Gospodin, kao dobri pastir svojeg stada, nije ga ostavio na milost i nemilost vukova, nego je odredio međusobne odnose kao kanale duhovnog rasta u zrelosti, prema sve većoj sličnosti Pastira koji je dao svoj život za svoje ovce, i Janjeta koje je zaklano za grijeh svijeta - Isusa Krista.

Literatura

- Adams, Jay E. (1970). *Competent to Counsel: Introduction to Nouthetic Counseling*. Michigan: Zondervan.
- Adams, Jay E. (1973). *The Christian Counselor's Manual*. Michigan: Baker Book House.
- Adams, Jay E. (2002). *Teologija kršćanskog savjetovanja: više od otkupljenja*. Krapina: Baptistička crkva Emanuel.
- Amerl, Rudolf (2000). *Grčko-hrvatski rječnik Novoga zavjeta*. Zagreb: Hrvatsko ekumensko biblijsko društvo.
- Baxter, Richard (1974). *The Reformed Pastor*. Illinois: The Banner of Truth Trust.
- Dever, Mark (2005). *The Deliberate Church: Building Your Ministry on the Gospel*. Illinois: Crossway Books.
- Gaebelein, Frank E (ur.) (1978). *The Expositor's Bible Commentary (vol. 11)*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House.
- Gaebelein, Frank E. (ur.) (1981). *The Expositor's Bible Commentary (vol. 12)*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House.
- Harris, Joshua (2004). *Stop Dating the Church*. Colorado: Multnomah Books.
- Hendricksen, William (1981). *New Testament Commentary: Exposition of Paul's Epistle to the Romans*. Grand Rapids: Baker Book House.
- Kitchen, John A. (2009). *The Pastoral Epistles for Pastors*. Texas: Kress Christian Publications.
- Lane, Timothy S. i Tripp, Paul D. (2008). *How People Change*. Greensboro: New Growth Press.
- Lea, Thomas D. i Griffin, Hayne, P. Jr. (1992). *The New American Commentary*

- (Vol. 34; 1,2 *Timothy and Titus*). Nashville: Broadman Press.
- MacArthur, John et al. (1994). *Introduction to Biblical Counseling*. Dallas: Word Publishing.
- MacArthur, John. (1995). *The MacArthur New Testament Commentary: 2 Timothy*. Chicago: Moody Publishers.
- MacArthur, John. (2005). *The MacArthur New Testament Commentary: 2 Peter and Jude*. Chicago: Moody Publishers.
- MacArthur, John et al. (2009). *Right Thinking in a World Gone Wrong*. Oregon: Harvest House Publishers.
- Thomas, Curtis C. (2001). *Practical Wisdom for Pastors: Words of Encouragement and Counsel for a Lifetime of Ministry*. Illinois: Crossway Books.
- Tripp, Paul D. (2002). *Instruments in the Redeemer's Hands*. New Jersey: P & R Publishing, 2002.
- Schreiner, Thomas R. (2008). *New Testament Theology: Magnifying God in Christ*. Michigan: Baker Academic.

Mario Kushner

The Use of the Bible in Christian Counseling

Summary

Not limiting itself only to official counseling sessions, but also including edifying relationships between believers, this article calls for an exclusive commitment to the sufficiency of the Holy Scriptures in counseling. After a general assessment of the usefulness of psychology, the article raises two theological points, namely the inspiration of the Bible and obedience as the core of the Gospel, and suggests two aspects of practical application – private teaching by church leadership and the mutual edification of believers.